

Spijbeljournaal

dag van de
leerplicht

School? Bekijk 't eens anders!

Schoolverzuim is een signaal

De meeste jongeren gaan gewoon naar school. Sommigen doen dat niet. Wat zit daarachter? Is het schoolverzuim onwil? Of lukt het niet om andere redenen? Er kan een groter probleem achter spijbelen liggen. Krijgt de leerplichtambtenaar een melding van schoolverzuim dan gaat hij of zij dat uitzoeken.

Leerplichtambtenaar

Elke jongere heeft recht op onderwijs, maar ook de plicht om naar school te gaan. Deze plicht loopt tot de achttiende verjaardag of als de startkwalificatie is gehaald. Iemand heeft een startkwalificatie met een VWO-, Havo- of MBO-2 diploma. Eigenlijk wil elke jongere later een goede baan en een goed inkomen. Daarvoor heb je een goede opleiding nodig.

Dit is de boodschap van de leerplichtambtenaar: haal een diploma en zorg voor je toekomst!

Ouders

Ook ouders willen een goede toekomst voor hun kinderen. Daarom gaan hun kinderen naar school. Langdurig of regelmatig ziekteverzuim kan een signaal zijn van achterliggende problemen. De leerplichtambtenaar gaat in gesprek met de ouders en de jongere om te horen wat er aan de hand is. Dat is nooit vrijblijvend. Schoolverzuim is een overtreding van de Leerplichtwet. Soms moeten hulpverleners van bijvoorbeeld Bureau Jeugdzorg of de jeugdarts eraan te pas komen om de problemen in het gezin te helpen oplossen. Het kan ook zijn dat ouders hun kind meenemen op vakantie buiten de schoolvakanties. Dan is er sprake van luxe verzuim. Er kan dan proces-verbaal worden opgemaakt tegen de ouders.

Jongeren

Jongeren die thuis of op school problemen hebben, moeten zich niet ziek melden of gaan spijbelen. Ze kunnen beter naar de mentor, leerlingbegeleider of schoolmaatschappelijk werker stappen. Zij kunnen helpen. Het gaat tenslotte om de toekomst van de jongeren. Zien ouders problemen bij hun kind dan kunnen ook zij contact met de school opnemen.

School

Scholen kijken goed welke opleiding het beste bij een leerling past. Er wordt ook veel aandacht besteed aan zorg. Elke school heeft een zorgstructuur en verzuimbeleid. Bij kort verzuim neemt de school zelf maatregelen. Bij meer langdurig verzuim (16 uur in de vier weken) meldt de school het verzuim aan de leerplichtambtenaar.

Openbaar Ministerie

Als leerlingen en ouders niet mee willen werken aan een oplossing maakt de leerplichtambtenaar een proces-verbaal op wegens schoolverzuim. Dan komt het Openbaar Ministerie eraan te pas en kan er pittig gestraft worden. De hoogte van de straffen en de bewaking op de uitvoering wordt geregeld door het Openbaar Ministerie (Justitie). Vaak wordt er een verband gelegd tussen schoolverzuim en criminaliteit. Gelukkig worden niet alle verzuimers crimineel en verzuimen niet alle criminele jongeren.

Stelling :

Van spijbelen word je crimineel

Margje (16 jaar)

'Als je spijbelt, overtreed je een schoolregel. In feite is dit al 'crimineel' gedrag. Het is dus niet zozeer dat je van spijbelen crimineel wordt, maar de mensen die spijbelen hebben lak aan de regels. Ik denk dat spijbelaars minder gewetensbezwaren of plichtsgevoel hebben dan de mensen die niet spijbelen.

Aan de andere kant zitten alle leerlingen wel in een periode waarin ze alles willen uitproberen. Ze zijn bezig met een vriendje/vriendinnetje, uitgaan en de wereld ontdekken. Meestal komt het dan allemaal weer op z'n pootjes terecht en zijn de spijbelaars uiteindelijk geen criminelen. Alleen mensen die van het leven willen genieten.'

Quendoline (14 jaar)

'Nee, van spijbelen word je niet crimineel. Maar als je spijbelt, moet je wel gestraft worden. Volgens de wet hoor je op school te blijven tot je achttiende. Ik vind dat je dat dan ook moet doen en dat je je lessen gewoon moet volgen. Na je achttiende kun je doen en laten wat je wilt, maar tot die tijd ben je nog minderjarig en moet je doen wat je gezegd wordt. Ook al is het niet altijd even leuk. Het moet nou eenmaal!'

Ijdo (16 jaar)

'Ja, van spijbelen word je crimineel. Want als je spijbelt, volg je geen opleiding en dus komt er niets van je terecht. Dat geldt alleen voor extreme gevallen. Als je een keer niet komt opdagen bij een les en gewoon normale cijfers haalt, maakt het niets uit en word je ook geen crimineel.'

Ritske photography

Thuiszitten is vooral dom

De meeste leerlingen hebben ooit weleens een uurtje gespijeld. Op zich is dat geen ramp. Maar wie langdurig wegblijft, krijgt het moeilijk. 'Thuiszitten is vooral dom', zegt Iet de Gooijer, zorgcoördinator op het Van der Meij College in Alkmaar.

Sociale contacten

'Je loopt het risico dat je dingen mist, niet overgaat of misschien je examen niet haalt.' Ook raak je je sociale contacten kwijt. 'Als je er nooit bent, spuugt de klas je op een gegeven moment uit', vult verzuimcoördinator Nikola Bachthaler aan. Zonder diploma maak je ook minder kans op de arbeidsmarkt.

Mentor

Het verzuim op het Van der Meij College wordt dagelijks geregistreerd in de computer. Is een leerling vaak afwezig dan trekt de mentor aan de bel. Eerst bij de scholier zelf. Heeft dat gesprek geen resultaat dan neemt hij contact op met de ouders. Lost dat ook niks op, dan worden andere instanties ingeschakeld.

Ziek

Wat opvalt is dat de toename van het aantal jongeren dat regelmatig ziek wordt gemeld. 'Ouders melden allerlei klachten. Om meer duidelijkheid op het ziektebeeld

te krijgen wordt vaak de GGD-jeugdarts ingeschakeld.' De jeugdarts gaat met de jongere en ouders in gesprek.'

Gameverslaving

Spijbelaars en thuiszitters missen vaak de motivatie om naar school te gaan. Soms hebben ze een gameverslaving en zitten tot diep in de nacht achter de computer. 's Morgens opstaan, is dan een groot probleem. Sommige jongeren hebben last van depressieve klachten of denken het toch niet te kunnen. Bachthaler: 'Dan lijkt uitvallen de makkelijkste weg.' Iedereen snapt dat dat niet zo is. Als je hulp nodig hebt, geef het dan aan.

In gesprek

De Gooijer vertelt dat het met de meeste jongeren na een tijdje toch weer goed gaat. Echt contact met de leerling werkt als een soort wondermiddel. Wat ook helpt zijn succeservaringen. 'Haalt iemand een goed cijfer of maakt hij een mooi werkstuk dan wordt school ineens een stuk aantrekkelijker.'

Stage

Soms heeft het een positief effect als een leerling gaat werken in combinatie met leren. In dat geval ga je drie dagen per week naar school en loop je twee dagen stage, bij voorbeeld bij een garage of in de zorg.

beste mijnheer/mevrouw
Bij deze wil ik u laten weten dat Floor niet kan komen omdat zij naar het ziekenhuis moet, ze zal daar de hele dag zijn.
Edy

Handige links

- Meer informatie over doorleren, werken of allebei? www.vraaghetjob.nl beantwoordt al je vragen over leren en werken en helpt bij het maken van je keuze
- Op www.scholieren.tv kun je filmpjes bekijken over opleidingen, beroepen en branches. De site inspireert bij het kiezen voor je toekomst
- Weet je na het zien van de filmpjes nog steeds niet wat je wilt en wil je graag aan de hand van een test bekijken wat het beste bij jou past? www.beroepenbeeld.nl of www.mbowijzer.nl helpen je verder
- Kijk op www.kansopwerk.nl om te zien wat jouw kans is op een baan in de sector van je keuze
- Op zoek naar een goede stage of BBL-werkplek? Ga naar www.stagemarkt.nl hét adres voor de juiste stage of leerbaan
- Op www.loonwijzer.nl kan je een salaris-check doen. Je kan er ook terecht voor vragen over je salaris en kijken hoeveel er netto overblijft van je bruto salaris
- Voor tips om slim om te gaan met je geld surf je naar www.nibud.nl
- Ben je tussen de 16 en 27 jaar, zit je niet meer of school, heb je geen werk maar wil je wel graag aan de slag? Ga dan naar [het Jongerenloket](http://hetjongerenloket.nl). Daar kun je terecht met al je vragen over school en werk. Kijk op de website van jouw gemeente voor het dichtstbijzijnde Jongerenloket
- Op www.vetverkeerd.nl lees je wat politie en OM doen aan: geweld op school, huiselijk geweld, seks op het web, discriminatie, alcoholmisbruik en wildwest op het internet.

Wist je dat...

de school het schoolverzuim wettelijk moet melden bij 16 uur ongeoorloofde afwezigheid per 4 weken? Te laat komen telt ook mee!

Halt in plaats van Justitie

Om spijbelen tegen te gaan heeft Bureau Halt in samenwerking met het Openbaar Ministerie het project Afdoening spijbelen ontwikkeld. Het Spijbel-journaal sprak met Marieke Weima van Bureau Halt Noord-Holland Noord.

Hoe komt een jongere bij Halt terecht?

'Als de leerplichtambtenaar een proces-verbaal heeft opgelegd aan een spijbelaar dan kan hij of zij voor Halt kiezen in plaats van Justitie. Halt is het alternatief voor Justitie. Voorwaarde is wel dat het verzuim niet te lang en/of te vaak is geweest.'

Wat voor jongeren komen bij Halt?

'De jongeren zijn meestal tussen de veertien en zestien jaar oud. Ongeveer de helft heeft thuis serieuze problemen, vermoeden we. Als dat daadwerkelijk zo is dan brengen we de jeugdhulpverlening op de hoogte. Ook overleggen we met school of de leerplichtambtenaar.'

Wat houdt het project Afdoening spijbelen in?

'Bij Halt voert de spijbelaar een taakstraf uit. Deze bestaat uit een werkstraf en het maken van een werkstuk. De hoogte van de werkstraf hangt af van de leeftijd. Ook speelt mee hoe veel en hoe vaak er is gespijeld.'

Wat voor een werkstuk?

'We vragen jongeren waar ze zichzelf over een aantal jaren zien. Soms beseffen ze niet dat een goede opleiding belangrijk is om later een leuke baan te vinden.'

Wat voor werkstraf wordt er opgelegd?

'De spijbelaar moet in zijn of haar vrije tijd werk verrichten. Bureau Halt zoekt naar een werkplek waarvan wij denken dat de jongere er iets van kan leren. Denk aan werken in een verzorgingstehuis of werken in de groen-voorziening.'

Als je je aan de afspraken houdt dan kom je niet in aanraking met Justitie?

'Ik beoordeel of de werkzaamheden goed zijn uitgevoerd en kijk of de jongen of het meisje iets van de Halt-afdoening heeft geleerd. Ben je de afspraken nagekomen dan zit je straf erop.'

Houd je je niet aan je afspraken dan wordt dit gemeld aan de officier van justitie. Belangrijk om te weten: Als je een keer voor spijbelen bij Halt bent geweest dan kan je er niet nog een keer terecht. Dan moet je voor de rechtbank verschijnen.'

De officier van justitie: Wij proberen voor een keerpunt te zorgen

Vijf vragen aan mr. Ellemieke van Doorn, officier van justitie in Alkmaar

- 1) **Ziet u een relatie tussen spijbelen en criminaliteit?** 'Dat is lastig. Volgens het Openbaar Ministerie is 'structureel verzuim een voorbode van ongewenst gedrag dat niet zelden tot criminaliteit leidt'. Dat klinkt een beetje formeel, maar betekent dat er inderdaad een verband kan zijn.
- 2) **Wat voor strafbare feiten zijn dat?** 'Bijvoorbeeld inbraken en vernielingen. Dat kan voortkomen uit verveling. Doordat spijbelaars niet naar school gaan, hebben ze niets te doen en halen ze rozigheid uit. Maar dat hoeft niet. Schoolverzuim kan ook het gevolg zijn van lamlendigheid. Ik zie jongens en meisjes die tot laat computeren en 's morgens te moe zijn om op te staan. Die moeten gewoon structuur krijgen. Daar kan een reclasseringsmedewerker bij helpen.'
- 3) **Wanneer stelt u strafvervolg in?** 'Als het spijbelen ernstig is. Of als er zoveel problemen

zijn dat een gang naar de rechter het laatste middel is om te zorgen dat een jongere hulp krijgt. Voordat het zover is, zijn er vaak al gesprekken geweest met de school, de leerplichtambtenaar, de ouders en de Raad van de Kinderbescherming.

4) **Kan schoolverzuim het begin zijn van een mislukt leven?** 'Dat is wel hard gezegd, maar er zit wel iets in. Als je al niet op tijd op school kan komen, hoe moet dat dan later bij een baas? Bovendien; zonder diploma is de kans op een leuke baan en een goed salaris een stuk minder.'

5) **Heeft u zelf weleens gespijbeld?** 'Eigenlijk niet. Ik heb hard gewerkt om hier te komen, maar het is niet zo dat je nooit meer een goede baan krijgt als je eens hebt gespijbeld. Je kunt nog steeds iets van je leven maken, als er maar een keerpunt komt. En dat keerpunt; dat proberen wij voor elkaar te krijgen.'

De rechter: Wij worden gezien als laatste redmiddel

Vijf vragen aan mr. Ria Francke, strafrechter in Alkmaar

- 1) **Is er een relatie tussen spijbelen en criminaliteit?** 'Dat zou ik niet zo durven zeggen. Wel zie ik dat jongeren die verdacht worden van criminele activiteiten ook spijbelen. Maar soms ook niet.'
- 2) **Welke spijbelaars komen bij de rechtbank?** 'Dat zijn de wat ernstiger gevallen. Zo'n zitting is vaak een signaal dat er iets mis is. Meestal is er meer aan de hand en gaat het niet om een paar uurtjes spijbelen. De rechter wordt dan vaak als het laatste redmiddel gezien.'
- 3) **Aan wat voor problemen moet je denken?** 'Negen van de tien jongeren die ik zie hebben AD(H)D en/of andere gedragsproblemen. Soms blowen of drinken ze fors of hebben ze het thuis moeilijk. Het kan ook zijn dat beide ouders werken en 's morgens om acht uur de deur uitgaan. Dan blijft een jongere in bed liggen. Voor een puberbrein is het lastig om zaken tegelijkertijd te doen. Daardoor kan op tijd opstaan heel moeilijk zijn. Dat is ook wetenschappelijk vastgesteld. De hersenen van een puber zijn op bepaalde gebieden nog onvoldoende ontwikkeld. Op de zitting praten we daar over. Dan zeg ik: 'Zet anders drie wekkers, ook één in de gang, zodat je uit bed moet om de wekker uit te zetten.'
- 4) **Wat voor straffen geeft u?** 'Meestal leg ik een taakstraf op. Komt een jongere voor het eerst bij de rechter dan zal dat een (on)voorwaardelijke straf zijn. Bij zo'n straf kun je denken aan koffie schenken voor bejaarden of werken in een kringloopwinkel.'
- 5) **Heeft straffen zin?** 'Eigenlijk ben ik niet zo voor straffen in dit soort zaken. Van de straf moet dreiging uitgaan, maar waar het vooral om gaat is dat je wat bereikt. Hoe krijg je iemand weer naar school of aan het werk? Daarom zorg ik er ook vaak voor dat jongeren begeleiding opgelegd krijgen van Bureau Jeugdzorg.'

Spijbelen doe je gewoon niet

'Spannend! Lekker spijbelen. De anderen naar school, maar jij bent nog thuis, lekker uitslapen. Je hebt geen zin om uit bed te komen, omdat alles toch vervelend is. Ouders zijn weg. Thuis is het een klerezooi met veel ruzie. Je vader drinkt. Moeder is ziek. En ook op school heb je vaak ruzie. Je wordt gepest. De leraren begrijpen je niet. Je hebt geen zin meer.' Pieter de Groot, casusregisseur bij de Raad voor de Kinderbescherming, kent de gevoelens van spijbelaars en thuiszitters.

Problemen

'Spijbelen lijkt leuk, maar kan ook vervelend zijn', weet hij. 'Je vrienden zijn naar school. Dus heb je niemand om mee op te trekken. Dan maar wat roken, blowen, kloten. Maar dat kost geld. Ach die fiets staat toch los. 'Pakken en verkopen', denk je. Daarna pakt de politie je op met alle gevolgen van dien. 'Eigenlijk is er niets aan om te spijbelen', legt De Groot uit. 'Het levert alleen maar problemen op. Het zorgt ervoor dat je achterloopt op school. Je blijft toch zitten. Dus wat heeft naar school gaan nog voor zin? Spijbelen is

saai en niet handig, maar soms wel te begrijpen.'

Hulp

Ga niet bij de pakken neerzitten, raadt De Groot aan. 'Problemen kun je met je mentor of Bureau Jeugdzorg bespreken. Of praat met een vertrouwenspersoon. Er zijn altijd wel mensen die je kunnen helpen. Ook wanneer je achterloopt op school.

'Voor je het weet, gaat het niet goed, loop je achter op school en kan je het niet meer bijbenen. Dan moet je op bezoek bij de leerplichtambtenaar, iemand van de kinderbescherming of bij de rechter. Daar krijg je straf. Kortom: het levert je niets op, alleen maar gezeur.

Spijbelen doe je gewoon niet.'

Wist je dat...

je bij EHBP (eerste hulp bij problemen) bij je mentor of coach terecht kan?

Jongerenloket voor vragen over school en werk

reclassering. Het Jongerenloket helpt bij het vinden van een opleiding of baan. De Haas: 'Jongeren willen vaak wel naar school, maar liever niet de hele week. Wij adviseren ze dan te kiezen voor een BBL-opleiding, waarbij ze één dag in de week leren en vier dagen werken.'

Beroepskeuze

Vroeger kregen de trajectbegeleiders veel vragen van jongeren die een verkeerde beroepskeuze hadden gemaakt. Dat is bijna niet meer zo. Nu gaat het vooral om jongeren met meerdere problemen. Zijn ze al niet zo gemotiveerd om naar school te gaan, dan hebben ze bijvoorbeeld problemen thuis, schulden, zijn ze verslaafd of hebben ze geen dak boven hun hoofd.

Maatwerk

Welke hulp de jongere krijgt, hangt af van zijn of haar situatie. 'We zijn als een spin in het web en kunnen op allerlei manieren helpen,' zegt Bos. 'Het is echt maatwerk,'

vult De Haas aan. 'Is iemand bij voorbeeld dakloos, dan begin je niet direct over school. Dan moet hij of zij zo snel mogelijk een dak boven zijn hoofd krijgen. Heb je het over een tienermoeder dan kunnen we helpen met de kinderopvang zodat de moeder naar school kan, eventueel in combinatie met werken. De hele dag thuiszitten met zo'n kleintje schiet ook niet op.'

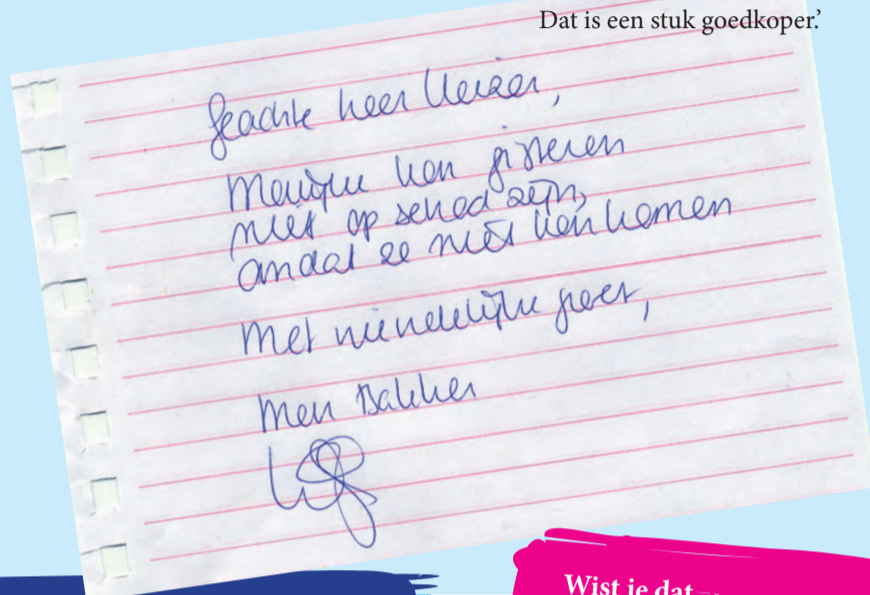
Salaris

De trajectbegeleiders laten de jongeren zien hoe belangrijk een diploma is. Zonder een VWO- Havo- of MBO-2-papiertje – dat heet een startkwalificatie – verdienen ze minder. Ben je geslaagd voor je examen dan verdien je meer en vergroot je de kans op een vaste baan. Iemand van 23 jaar zonder diploma wordt vaak ontslagen. In zijn plaats heeft een werkgever liever twee jongeren van zestien. Dat is een stuk goedkoper.'

Ben je gestopt met school? Heb je geen werk? Of rol je van het ene in het andere slecht betaalde baantje? Bij het Jongerenloket kunnen 16 tot 27-jarigen terecht met al hun vragen over school en werk, leggen Otto de Haas en Sabina Bos uit.

Leren en werken

De trajectbegeleiders vertellen dat jongeren zelf langskomen. Ze krijgen ook thuiszitters doorverwezen via bijvoorbeeld scholen of de

Zonder diploma kom je niet ver

Eigenlijk is de boodschap simpel. Hoe hoger je opleiding, hoe beter je kansen op de arbeidsmarkt. En hoe hoger je bent opgeleid, des te meer je later zal verdienen.

Diploma biedt mogelijkheden

'Zonder diploma kom je niet ver', legt Sharon Smit uit. Ze werkt bij het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Noord-Holland Noord. Dat bedrijf brengt de kansen op de arbeidsmarkt voor jongeren in kaart. Smit vertelt dat de regio Noord-Holland Noord veel Midden- en Kleinbedrijven telt. Daarbij valt vooral te denken aan banen in de zorg en techniek. 'Die werkgevers zitten te springen om goed opgeleide jongeren.'

Arbeidsmarkt

Doorleren – eventueel in combinatie met werken – is ook aantrekkelijk vanwege de economische situatie. Het is niet de beste tijd om een baan te zoeken. Daarbij stellen werkgevers hogere eisen.

Op jezelf

Heb je een baan en eigen inkomsten dan wil je misschien ook op jezelf wonen. Dat kost wel wat. Behalve de huur van een flat of een kamer ben je elke maand geld kwijt aan water, gas en elektriciteit. Ook betaal je voor verschillende verzekeringen. Bij het Nibud kom je erachter wat de kosten zijn. Onderstaand een voorbeeld van wat het kost om op jezelf te wonen. Ernaast een tabel met minimumjeugdlonen.

Wist je dat...

de Leerplichtwet is ingevoerd om jongeren te beschermen tegen kinderarbeid? Vroeger lieten ouders hun kinderen op het land of in fabrieken werken. Daardoor konden ze niet naar school. De wet moest dat tegen gaan en was dus vooral bedoeld voor ouders. Hielden ze hun kinderen toch van school om te werken dan kregen ze een boete. Ook nu nog beschermt de Leerplichtwet de jeugd. Jongeren hebben recht op leren. In plaats van een Leerplichtwet zou je dus ook van een Leerrechtwet kunnen spreken.

COLOFON

Deze krant is een eenmalige uitgave van de gemeente Alkmaar ter gelegenheid van de Dag van de Leerplicht 2011. De oplage is 35.000 exemplaren.

Aan deze krant hebben meegewerkt:
Roos Lammers, Tara van Oyen, José Schenkeveld, Stella Gonggrijp, Margje, IJdo, Quendoline, Marieke Weima, Iet de Gooijer, Nikola Bachthaler, Pieter de Groot, Ria Francke, Ellemieke van Doorn, Sharon Smit, Otto de Haas, Sabina Bos en Rob Gisolf (vormgeving).
Dank aan allen!

Illustraties:
Jesse van Muyliwick (De Rechter)
Jof Neuhaus

Foto's:
Ritske Velstra, José Schenkeveld, beeldarchief CJG

Tekst en eindredactie:
Sandra Jongenelen, PerPen

Sites meewerkende gemeenten:
www.alkmaar.nl
(Graft-De Rijk en Schermer)
www.bergen-nh.nl
www.heiloo.nl
www.heerhugowaard.nl
www.lerenindekop.nl
(Den Helder, Texel, Schagen e.o.)
www.purmerend.nl
www.rmc@alkmaar.nl
www.rmcwestfriesland.nl
(Hoorn e.o.)

Vragen of opmerkingen kunt u stellen bij de afdeling Communicatie van de gemeente Alkmaar. Er kunnen geen rechten worden ontleend aan deze uitgave.

Begroting Naomi (22)

Inkomen € 1.115 incl. vakantiegeld en zorgtoeslag

Huur	€ 290
Energie	€ 80
Water	€ 10
Heffingen	€ 55
Telefoon	€ 25
Ziektekosten	€ 90
Verzekeringen	€ 15
Contributie sportclub	€ 30
Abonnement bus	€ 60
Sparen	€ 50
Vaste lasten	€ 705
Kleding	€ 50
Inventaris	€ 40
Uitgaan en vakantie	€ 90
Reserveringsuitgaven	€ 180
Boodschappen	€ 180
Persoonlijke verzorging	€ 50
Huishoudelijke uitgaven	€ 230
Totaal	€ 1.115

Bron: www.nibud.nl

Wettelijk Minimumloon:

De bruto bedragen per 1 januari 2011

leeftijd	percentage	per maand	per week	per dag
23	100%	1424,00	328,70	65,74
22	85%	1210,75	279,40	55,88
21	72,50%	1032,70	238,30	47,66
20	61,50%	876,00	202,15	40,43
19	52,50%	747,80	172,55	34,51
18	45,50%	648,10	149,55	29,74
17	39,50%	562,65	129,85	25,97
16	34,50%	491,50	113,40	22,68
15	30%	427,30	98,60	19,72